

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Martia, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Crisa ministerială.

Sibiu, 14 August n.

Săptămâna acăsta va trece fără ca un pas să se fi făcut măcar pentru rezolvarea crizei ministeriale, anunțată Luni parlamentului ungar. Și tocmai în faptul acesta residă mărimea complicațiunilor, gravitatea situațiunii, creșterea de împrejurări în țera noastră.

Nu știe nimeni de unde trebuie început, ce trebuie făcut, pentru ca liniște, pace și ordine să între în țară, fiindcă din ori-care parte vine prinsă chestia, succesul se arată în formă negativă.

Maiestatea Sa, Regele, a sosit ieri, Joi, de la Ischl la Viena, după cum ne anunță o telegramă venită de acolo, ear' pe astăzi a chemat la sine pe prim-ministrul demisionat *Héderváry*, pentru a 'i face raport despre dispoziția ce domnește în Ungaria.

Ce 'i va pute raporta contele *Héderváry*? Nimic alta, de cât că concesiuni cer chiar și ómenii sei, cei din partidul guvernamental, și că fără concesiuni, ori cel puțin fără promisiuni, că în viitorul apropiat Magiarii vor ajunge în posesiunea postulatelor naționale, cerute acuma cu atâta insistență, — bărbat de stat magiar nu se va găsi, care să formeze noul cabinet. Ear' cel-ce se va angaja la acăsta fără concesiuni ori promisiuni, va fi măturat de la putere, cum a fost măturat și el.

Alta nu i-se pôte raporta Domnitoriului, pentru-că acesta e adevărul, și *Coróna* nu pôte fi sedusă cu înșirarea de lucruri neadevărate.

Maiestatea Sa Regele va veni apoi Sâmbătă ori Duminecă la Budapesta și acî va cere sfatul mai multor băști magiari de stat, pentru a afla, că stările bolnăviciose de lucruri din Ungaria pe ce cale ar pute fi sanate? Ear' sfaturile ce le va primi vor fi sigur acelea, că facerea de concesiuni se impune, că concesiuni trebuie făcute, fiindcă țera *întregă* le pretinde!

O va crede Maiestatea Sa acăsta? Nu se va gândi Maj. Sa óre la aceea,

că țera *întregă* nu o formeză numai Magiarii, cei cu pretensiunile exagerate naționale, ci o compun toate naționalitățile din țară, deci și naționalitățile nemagiare, cari luate la olaltă fac mai mult de cât naționalitatea magiară, fac majoritatea din *poporațiunea* țerii? Și nu se va gândi M. Sa și la aceea, că întră împrejurările grele de astăzi, în situația de tot neplăcută în care a ajuns *Coróna*, ar fi bine să fie întrebate și ele, ar fi bine să se cunoscă dorințele și ale acestor naționalități nemagiare, cari la nici un cas nu se pot însuși pentru concesiuni, știind bine că ele în ultima analiză nu întărirea, ci slăbirea imperiului și chiar și slăbirea statului ungar pot să aibă numai de mare putere?

De la sfetnicii din Ungaria ai M. Sale, firește, că nu putem aștepta să facă atență *Coróna* asupra acestei împrejurări, dar' ar pute să o facă atență consilierii M. Sale din cealaltă parte a monarhiei, a căror datorință este să împedice ori-ce acțiuni care tinde la sguduirea temeliei imperiului austro-ungar, și la subminarea autorității sale de mare putere.

Ear' concesiunile ce se vor face Magiarii, fie de ori-ce natură și fie ori-cât de neînsemnate la aparență, aci vor duce lucrurile: la desmembrarea imperiului austro-ungar, la independența desăvârșită a Ungariei, care earăși va avé atunci pôte tot ce 'i cere inima, dar' vaza și autoritatea de astăzi ca mare putere, la nici un cas nu o va mai avé.

Și că concesiuni se vor face, e mai mult de cât evident. Maiestatea Sa, se zice, că din acel motiv nu pôte veni la Budapesta înainte de Duminecă, pentru-că întâiu voește să țină consiliu militar la Viena, (o mică consultare a fost deja, Joi), pentru a afla de la conducătorii armatei, ce concesiuni s'ar pute face, și până la care punct se pôte merge cu concesiunile, fără-că unitatea armatei să sufere scădere?

Când astfel stau lucrurile, natural că la o apropiată rezolvare a crizei

ministeriale nu se gândește și nu se pôte gândi încă nimeni, pentru-că multe au să fie făcute și regulate încă înainte de a fi încredințat cineva cu formarea noului cabinet. Vor mai trece deci pôte și alte două săptămâni, pe lângă acăsta trecută de la demisionarea guvernului, și nou guvern totuși nu vom avé. Nu e nici un rău, de altcum, că noul guvern vine de astădată cam târziu. Ar fi însă un mare rău, dacă guvernul cel nou ar veni la putere cu un program care n'ar mulțami pe toate popórele patriei, — și acăsta e ce am dorí să se știe.

Intrevederea de la Ischl.

După cum am fost anunțat, Maj. Sa Regele Carol al României a sosit la Ischl, pentru a se întâlni cu Monarchul nostru, Duminecă la orele două după amiază, singur, fiindcă M. Sa Regina Elisaveta și-a luat de la Viena drumul spre *Neuwied*. Regele Carol a rămas în Ischl până Marti, când a plecat la *Gastein*. Despre cele întâmplate la Ischl în aceste două zile, petrecute de M. Sa Regele Carol acolo, suntem în măsură să dăm următoarele informațiuni:

Întâlnirea domnitorilor a fost din cele mai cordiale. Duminecă seara s'a dat prânz de gală la vila domnitoriului nostru, în onórea înstrului óspe. După masă Maj. Sa Regele Carol a ținut cerc, apoi s'a coborît în grădină, unde se jucau copiii Archiducelui *Francisc Salvator* și Archiducesei *Maria Valeria*, ginerele și fiica Monarchului nostru. Regele Carol s'a apropiat de copii și i-a întrebat de numele lor.

S'a dat apoi o reprezentație de gală la teatru. Regele Carol a chemat pe directorul teatrului la sine și și-a exprimat înalta satisfacțiune pentru modul cum a decurs reprezentațiunea. După teatru ambii domnitori s'au reñtors în trăsura la vila Monarchului nostru, unde li-s'a servit cina. În urmă Maj. Sa Regele Carol a mers la hotelul unde și avea locuința.

Luni dimineața contele *Goluchowski*, ministrul comun de externe austro-ungar, a fost primit în audiență din partea Regelui Carol la orele 9 și jumătate. Regele Carol a conferit cu contele jumătate de óră, și imediat

apoi contele a fost primit în audiență din partea Monarchului nostru.

La orele 11 și jumătate, domnitoriul nostru a mers la hotel, și luând cu sine pe Regele Carol, au mers împreună la gară, și cu un tren special au plecat la *Aussee*, pentru a face excursiune. Au luat parte la acăsta excursiune și Archiducesa *Maria Valeria* și principesa *Gizela de Bavaria*, ficele domnitoriului nostru, precum și ministrul de externe *Goluchowski*. Lumea de pe stradă a aclamat viu pe cei doi suverani. Regele Carol purta uniforma de colonel al regimentului seu austro-ungar.

La gara din *Aussee* se afla mulțime mare de lume, care a aclamat cu căldură pe nou-sosiții, făcându-le frumoșe ovațiuni. Pe toate stradele și pe colinele dimprejur era postat un public numeros, care asemenea aclama viu pe cei doi suverani. Timpul era frumos din cale afară. Tóte casele erau frumos decorate cu pavoasate cu stéguri românești și austriace.

Consiliul comunal din *Aussee* s'a întrunit de urgență în ședință, și a luat hotărîrea, de a se eternisa acăsta vizită a suveranilor României și Austro-Ungariei, prin ridicarea unui monument.

Prânzul a avut loc la hotelul lacului și s'a terminat la orele două d. a., când apoi s'a continuat excursiunea spre *Grundsee*, unde domnitorii, într'un vapor frumos împodobit, cu stéguri românești și austriace, au făcut o preumblare de o óră pe lac.

Excursiunea a fost întreruptă de o furtună ce isbucnise după amiază. Domnitorii au primit omagiile reprezentanței comunale, ale șcólelor și ale clerului. O copilă a prezentat către un frumos buchet de flori fie-căruia dintr'un domnitori. Suveranii au plecat apoi, cu tóte că ploua, înderît la Ischl, unde au sosit la orele patru.

Domnitoriul nostru a însoțit pe Regele Carol până la hotel. Mulțimea de pe strade li-a făcut noue ovațiuni.

La orele opt și jumătate s'a dat cina în marele salon al vilei imperiale. Erau înținse trei mese. Toaste nu s'au rostit, pentru-că era o cină de intimitate, caracterisată prin faptul, că suveranii și principii erau fără săbii, și în mică ținută, ear' principesele în toaletă de casă.

FOIȘORĂ

Dan căpitan de plaiu.

De I. Manliu.

(Urmare).

Dar' de odată certa lor se curmă și gurile lor amutesc precum toamna amuțeste gălăgia vrăbiilor în frunzișul verde al crângului, când vânătorul își trimite săgéta omorîtore în mijlocul lor. Nici trăsnetul să fi cădut preste ei nu rămăneau Tătarii atât de înmărmuriți, ca acum la priveliștea îngrozitoare ce le isbi vederea.

Din culmea dólului învecinat se năpustește în vale ca un vârtej furtunos o mândră cetă de viteji orheieni. Toți erau voinici și mândri ca niște Feți-Frămoși. În fruntea lor, pe cal alb ca zăpada, sbura Fulga, cu pîrl în vînt, cu iataganul întins înainte. Părea îngerul răsunător, atât era de îngrozitor și de frumoșă totodată. Privirile ei înflăcărâte sunt ca razele sórelui de plăcute, dar' aceste priviri băgau gróză în Tătari, îi orbiau precum razele sórelui orbesc lufnițele de nópte. Strigătele voinicilor Români umplu vîzduhul și codrii clocotesc de resu-

netul lor. Spaima rece le pîtrunde Tătarilor prin óse. Desnădejduiți își caută în fugă scăparea. Un gol larg se face în jurul trupului rece al lui Ursan. Calul său, credincios tovarăș de luptă, stă cu capul plecat pe trupul lui și nechiază dureros. Calul Fulgii îl cunóște și nechiază și dînsul, ducînd ca vîntul pe stăpînă-sa lângă nefericitul ei tată.

Într'o clipă Fulga se dete jos de pe cal și aplecându-se preste trupul tatălui său vîrșă lacrimi calde. Cu mîneca cămeșii îi șterge fața de sînge, o sîrută cu dragoste, înecat în suspine. Apoi ajutat de un tîner flăcău orheian, ridică pe tatăl său în șea și pléacă cu el spre crângul din apropiere.

Într'aceea Tătarii, gonîți de aprópe de ghiógele Românilor, ajunseră cu fuga până la marginea Nistrului. Pline sunt îndepărtările cîmpiei de cai, cari caută cu ochii spîriați înderît și se eutremură; apoi, sburlîndu-și cómele, apucă earăși la fugă nebună ducînd pe spinare pe stăpînii lor cu căciulele albe. Nu este braț destul de voinic, ca să înfrîneze calul, și nici valurile turburi ale Nistrului nu pot stavili fuga Tătarilor. Adîncul mormînt ce le deschide bîtrînul rîu, li-se pare un asil binefăcător, mîntuirea de gróza morții ce 'i gonja din urmă. De o miă de ori voesc

mai bucuros să 'și încerce norocul scăpării în turbatele unde, de cât să întóarcă fața și să ridice brațul în potriua ghiógelor tunătoare și să înfrunte fulgerele ucigătoare ale privirii leilor din O-hsiu.

Zadarnice fură și strigătele de îmbărbătare ale chanului; în zadar mișca meren flamura lui Mahomed; căci acestea măriau și mai mult spaima mișeilor. Capetele li-se stringeau în umeri, așteptînd, ca dintr'o clipă în alta ferul rece să le străbată cerbicea înțepenită. Și cei cari șovăiau să se arunce în unde, erau îmbrănciți în rîu de cei-ce veniau în urmă, și se grămădau ca valurile mării când uraganul le împinge cu furie la mal, sute de Tătari și de cai se înecă în Nistru. Puțini ies pe celalalt mal: stăpînii fără de cai și caii fără de stăpâni. Printré dinșii era și chanul, care, abătut și galben la față, privia dincóde de rîu la mormanele de leșuri ciuntite și la capetele sfărîmate. Vede cu spaimă cum înaintéază săltînd în aer căciulele negre ale Orheienilor și cum ghiógele lor îngrozitoare se mișcă ca fulgerul pe deasupra turbanelor Tătarilor, cari nu apucaseră să se arunce în Nistru. De mare durere își stăsie ha și smulge barba. Mugete și blăsteme ies din pieptul lui zdrobit de

durere. Își ascunde fața în mîni și plînge ca un copil neputincios. Într'un târziu numai se deșteaptă din améțela desnădejdi și strigă: „Răsunare! Cruntă răsunare!” Apoi pleacă de unde venise, urmat de garda sa și de țipetele de desnădejde ale miilor de Tătari, ce se sbat în ghiarele morții răsunătoare.

Sunt trei zile de când Ghirai stă închis în cortul seu, zdrobit sub povara rușinii și muncit de niște gânduri negre. Nu mănîncă și nu vrea să vadă pe nimeni, nici să vorbescă. În răstimpuri gemea și urla de durere și de furie. Apoi o amorțelă somnorosă îl cuprinsese. Întreg trupul i-se scutura de friguri, aiura și în aiurarea lui îi treceau pe dinainte tóte scenele luptei. Vedeau armata în risipă: ici movile de leșuiri tătărești și arme rupte, dincolo cai spăriați, tîrînd după dinșii trupuri sîngerate. Audia vuetul Nistrului, care prin undele sale turburi rostogolește și ómeni, și cai, și care, și stéguri tătărești. Audia plîngerii și vaicărări pe malul rîului: femei, copii și bîtrâni se mișcă, clătînându-se pe picioare pe malul Nistrului; cu glas jalnic ei cer rîului unii pe tatăl lor, alții pe fiul, ori pe sóț. Toți blastemă pe chanul, pe el, care li-a adus atîta jale, atîta nenorocire.

(Va urma).

Marți dimineață, la orele 10, Regele Carol a plecat apoi din Ischl. La locuința regelui sosiseră: principele *Liechtenstein*, contele *Goluchowski* și baronul *Beck*, șeful statului major din armata austro-ungară, ear' la 9 și jumătate și archiducesele *Gizela* și *Maria Valeria*, ficele domnitoriului nostru. Nu preste mult a sosit și Monarchul nostru și toți au intrat în saloanele regelui Carol, care și-a luat rămas bun de la toți și însoțit de domnitoriul nostru, întră sgomotoșele ovațiuni ale publicului numeros, a plecat la gară. Au stat puțin în sala de așteptare, apoi au eșit pe peron, unde s'au sărutat și și-au strins mâinile cu căldură. Domnitoriul nostru ținea necontenit în mâinile sale mâna Regelui Carol. S'au mai sărutat odată și earăși și-au strins mâinile, ear' înainte de a se urca în tren, Regele Carol a sărutat și a treia oră pe domnitoriul nostru.

La zece ore trenul s'a pus în mișcare, ear' domnitoriul nostru s'a reîntors la locuința sa.

„Lăsați copiii să vină la mine“...

Cine mai poate contesta astăzi influința covârșitoare a cultului divin asupra inimilor tinere, asupra caracterelor neformate încă, asupra sufletelor abia născute?...

Cei vechi recunoșteau acest lucru, și de-și cultul lor nu putea escorta o acțiune decisivă, cu toate acestea ei duceau copiii înaintea altariului zeilor lor, spre înblândire și disciplinare morală.

Pedagogii în genere compară pe micul copilăș cu un bulgăr de ceară, căruiu îi poți da forma pe care o vorești. Influența educațiunii asupra copilului este echivalentă cu influința focului asupra bulgărului de ceară.

Tote pornirile firești sunt modelate sub impulsivitatea dorinței și voinței de a fi *bun și drept*, ear' această voință și tendință nu se susține puternică și clară de cât printr-o educațiune adevărat morală. — Principiul acesta face să se topescă ori-ce pornire sâlbatică și răutăcioasă din fire și să se desvôle, să crească și să dea rîde toate manifestările naturale pe cari s'a pus pecetea binelui și a adevărului.

Filosofii vîecurilor trecute au anunțat în totduna vigorea poporului ca stînd în perfect acord cu educațiunea copiilor.

Creștinismul regenerativ al întregii omenimi, prin proclamarea unor principii de înaltă moralitate, nu putea să nu recunoască acest lucru ear' fondatorul său, marele învățător al lumii, zice: „Lăsați copiii să vină la mine“, ceea-ce era identic cu: educați copiii în legea mea.

E incomparabilă influința acestei sublime religii asupra indivizilor în sensul de a 'i îmbunătăți, înblîndindu-le inimile și luminându-le conștiințele spre aprecierea justului și moralului.

O națiune care 'și educă tineretul sub egida principiilor evanghelice își întărește fundamentul și 'și garantează singură siguranța viitorului.

Motivul e ușor de explicat: copilul crescut astfel e cetățenul disciplinat de mîne, pentru care toate referințele vieții apar într-o lumină mai frumoasă, fiind privite din punctul de vedere al religiei. Esistența pentru el nu se sfîrșește cu mîrtea fizică, ci propriamente se începe cu aceea, virtutea repudiață și călcată în picioare pe pămînt va triumfa în cealaltă viață, răutatea ședînd îngîmfată în carul de triumf își va găsi acolo răsunătorul său, acolo va fi demascat fățarnicul, ear' omul de caracter se va înălța; acolo va fi concordie, pace și fericire!

Educatorii poporului nostru trebuie să fie conștienți de această referință de lucruri și să fie atenți asupra generațiunilor ce le sunt încredințate spre educare.

În mâinile lor se frămîntă aluatul românismului și în puterea lor stă viitorul unui nîm întreg.

Nu pîte fi rău, care să periclitaze mai tare ordinea socială și disciplina morală, de cât un cuvînt de impietate asupra religiei, ear' eșit din gura învățătorului ori a preotului și cădî în urechile încă nepătate cu sonuri urfite ale micilor copilăși.

Nu pîte fi de asemeni culpă mai mare pentru cei dedicați apostoliei, de cât nepăsarea, ce s'ar întrefinea sub raportul acestei educațiuni.

Datorința lor la Români îi mîna la iubirea de nîm, și frumosul renume de apostoli ai nîmului îi obligă la întărirea și glorificarea lui.

Stindardul românismului stă falnic în mîna lor, atîta cât aceste două lumini ale nîmului românesc și sare a pămîntului patriei, vor lumina și vor săra tineretul.

Altfel el se va mînji de tina necredinței, a disordinei și disoluțiunii.

Al. Popescu-Drajna.

Analfabetismul.

(Lucrare citită în conferința învățătorescă din Zărand, ținută în 24 April 1903, de Ioan Gherman, catechet-învățătoriu.)

„Cari sunt cauzele, că după atîția ani de frecventare a școlei, și după atîția ani de obligativitate a frecventării se află întră credincioșii bisericei noastre încă un procent atî de mare de analfabeți, și că chiar dintră cei cari au frecventat școla sunt mulți cari în viața practică negligă cu totul scrisul și cetitul, sau se feresc a arăta că știu scrie și ceti; și cari sunt mijlocele cele mai potrivite pentru a delătura această stare de lucruri păgubitoare?“

Acăsta e întrebarea pusă nouă din partea Venerab. Consistoriu arhidieceșan, la care avem să răspundem.

Tîrziu ni-am tras și noi sîma, că numărul analfabeților la Români încă e înspăimîntătoriu, și că exprimat în procente, acest număr ni-se prezintă mai mare cu mult de cât la poporele conlocuitoare, Sașii și Magiarii. Sunt aprîpe șese decenii, de când suntem și noi liberi a frecventa școla, și cîteva decenii — preste trei — de când învățătura și cercetarea școlei populare e obligătoare de la 6 pînă la 12 ani și eventual pînă la 15 ani. Și cu toate acestea progresul e atî de încet, și numărul celor-ce știu ceti și scrie atî de neînsemnat. Și ce pîte fi cauza? Iată o întrebare la care trebuia de mult să reflectăm mai cu din-ădînsul. Dar' nu strică nici acum în ora a 11-a, să ne deschidem ochii. Să sperăm că greșelile din trecut se vor repara cît mai radical și mai repede!

E mult 6 ani să cercetezi tu școla poporală zi de zi, apoi încă trei ani școla de repetițiune și totuși pe urmă să te trezești că nu ești în stare a scrie o epistolă de dai dîmne, și să nu pricepi, ori apoi să nu mai cetești nimic după-ace ai părăsit școla. Și mai dureros e încă a constata că cineva a trecut preste anii obligatori de școlă și a rămas analfabet, adevă nu știe nici ceti nici scrie.

Sunt multe cauzele acestei anomalii dureroșe, și noi le vom schița aci pe cît ne va fi posibil.

Pentru-ca să poți învăța a scrie și ceti în vre-o limbă, este neapărat de lipsă:

- a) a frecventa regulat o școlă poporală pe cît timp ești obligat după lege, — ori apoi ați însuși aceste desterități pe cale privată;
- b) să ai recuisitele necesare la scris, și cărțile de lipsă;
- c) să ai ca învățătoriu un om conștiu de chîmarea sa;
- d) cărțile de școlă să corîspundă recerînțelor pedagogice;
- e) cele învățate în școlă să fie promovate și din partea familiei;
- f) după eșirea din școlă — recte după terminarea școlei populare să 'fi fie cu puțință desvoltagea intelectuală și mai departe;
- g) și în fine lipsa de scris și cetit ce ai în viața practică, trebuie să fie simțită cît mai tare.

Să esaminăm aceste puncte unul câte unul.

Cum e frecventată școla noastră poporală din partea elevilor obligați, în general? Rîspunsul în general este: *fîrte neregulat*. Numai ici-colo pe la orașe și în satele cu o stare mai bună cercetarea școlei e ceva mai regulată. În cele mai multe din comunele noastre merge cine vrea la școlă și cînd pîte, și rămîne a casă cine nu vrea să mîrgă. Pîrinții, ômeni fîră carte, nu numai că nu se sîlesc a 'și trimite copiii la școlă, ci de multe ori află cîte și mai cîte pretexte pentru-ca să 'și rețină copilul de la școlă, și sărac și nu are cu ce 'l îmbrăca érn, dar' trebuie să 'l folosescă

lea zice, că: va trăi și fiul seu cum a trăit el fîră de carte. Fie-care află cîte un motiv. Fie-care după-cum 'l taie capul și după-cum 'i este starea. Și durere, contra acestor atări anormale e fîrte cu greu a lupta și a le cura. Și pentru-ce? Pentru-că organele administrative, cari sunt obligate a pedepsî pe pîrinții cari negligă a 'și trimite copiii la școlă, sunt indolente pînă la estrem, și nu fac absolut nimic. Ba adese în loc de a 'și ajuta, încă-ți strică. Căci ce însemnă a pedepsî pe un pîrinte la fînitul anului, cînd deja copilul nu mai pîte frecventa școlă? Asta însemnă a înstrăina omul de școlă.

Au obvenit casuri și obvin, cînd organele administrative cu intențiune nu pedepesc pîrinții, mai dorind, ca fiii lor să rămînă analfabeți, căci mai ușor storci și dispui de ômeni fîră de carte, de cât de ômeni cari știu și ei ce va să zică a 'și apîra dreptul tîu, și a nu te lăsa tras și împins. (Va urma).

Revistă esternă

Revoluție în Macedonia. Conform unor rapôrte telegrafice, date din Belgrad, în vilajetul Bitoliei a erupt revoluție generală. Sîrmele telegrafului sunt rupte pe toate liniile; comunicația e întreruptă. Poporațiunea, în desperarea sa asupra situației, și de tîma răsunării bandelor, s'a alăturat și ea la bandele revoluționare, cari jefuesc și pîrjolesc satele, fîră ca miliția turcîscă să pîtă restabili ordinea. De necaz, că față cu bandele nu pîte rîsbi, soldații 'și rîsbună asupra poporației pacinice și ne-armate. Astfel, conform unei știri din Uscub, sosită la Belgrad, niște trupe turcești au năvălit Lunî asupra satului Miljevo (lîngă Bitolia) și au ucis pe toți locuitorii, moșnegi, femei și copii, fîră nici o milă; apoi jăfuind ce era de jăfuit, au dat foc satului.

Crușimile soldaților turci de o parte, de altă parte faptele de răsunare ale insurgenților, față cu creștinii cari nu se alătură lor, — iată nota situației bieților creștini macedonenî! Întrăceasta, ca să provîce intervenția miliției bulgare, insurgenții au dat foc cîtorva sate turcești și creștine de la granița bulgară. În ajutorul celor turcești au mers trupe de arnăuți, cari au avut cu insurgenții lupte sîngerîse.

Adaugînd la toate acestea cazul uciderii consulului rusesc din Bitolia, pentru care țarul pretinde satisfacție completă, dînd deja ambasadorului seu de la Constantinopol să pretindă în cel mai energic mod această satisfacție, cum și dispoziția opiniei publice a Bulgariei, special a armatei, pentru intervenție în favorul insurgenților, — ușor se pîte în tîmpla, ca zilele proxime să aducă evenimente mari.

În urma situațiunii schimbate, Turcia a început de nou mobilizarea armatei.

De la Baia-mare.

Cuvinte frumoșe, adresate tinerimii române.

Dintră binesimțitele și binerostitele toate de la banchetul ținut în Baia-mare, în ziua primă a adunării generale a „Asociațiunii“, Duminecă în 9 August n., mult aplaudat a fost toastul domnului *Dr. G. Tripou*, ținut la adresa tinerimii române, atî de bine reprezentată la adunarea din Baia-mare. Credem că facem un serviciu cetitorilor comunicîndu-le toastul în întregime, după-cum urmîză:

Ilustră societate! În ziua această solemnă a literaturii și culturii române, și în acest loc, m-a revenit datorința plăcută de a ridica pocul și cuvîntul la adresa tinerimii române, speranța nîmului nostru.

Mă îndrept dar' cu iubire și încredere cîtră voi, tineri români, întruniți aici din multe ținuturi, locuite de poporul nostru român.

Mă simt dator a vî arăta pe scurt și în tîrîc, menirea vîstră frumoșă, pe terenul literaturii și al culturii române, unde sunteți factor indispensabili, chiar pentru-că sunteți inima caldă și speranța vie a poporului nostru! Datorința vîstră e dublă, pentru-că aveți datorințe față de literatura română făcută, și față de literatura ce se va face.

Datorința vîstră sfîntă cîtră literatura română făcută deja, este și va fi, a o studia serios, a o spriginî acuma și în viitoriu în

forma posibilă, a vî inspira din ea, a primî în sufletul vostru june sufletul bun al trecutului, depus în literatura de aur a marilor nostri autori V. Alexandri, Andrei Murîșan, D. Bolintinean, Șincai, Petru Maior, Inocențiu Micu Klein, A. P. Ilarian, Hodoș, Bălcescu ș. a. Căci este știut, că viața și puterea noastră națională prezentă, se alimentîză în mîsură fericită, în prima linie din trecut, ca dintr'un isvor magic dătător de viață.

Datorința vîstră cîtră literatura ce se face astăzi, întră cît voi înși-vî ați fi factori de condeiu, este și va fi: a scrie și a cînta dragostea de nîm și de limbă; înălțările și căderile în decursul vîecurilor. A scrie și a cînta eternele aspirațiuni, eternele idealuri de credință și de virtuți, ale nîmului nostru.

Datorința vîstră, ca organe vii, ca vorbitori și purtători ai limbii române, este înșe și mai mare, și mai ardentă. Aceia cari sunteți deja, să rămîneți și mai departe, ear' aceia cari încă nu ați fi, să vî instituți de aci nainte, în apostolii ei aprinși și statornici, vestind și ducînd, înălțînd și lăfînd limba română, prin toate ținuturile locuite de Români, și grijind ca niște cunoștințelor și vederilor ce se pot cîștiga în patria pămîntîenă, întră împrejurările date.

Folosîți cu sîfințenia cuvenită, și cu economie severă, acest timp sburător al tinerețelor și studiilor vîstre, timp, care nu se oprește în loc și nu se mai întîrcece nici-odată.

Folosîți-vî de acest timp de aur și primitor de toate, și clădiți-vî, întăriți-vî sufletul vostru, caracterul vostru, fondul vostru moral, cu materialul sfînt și superior ce 'l dau idealurile eterne ale omenimii: credința în Dumnezeu, iubirea de nîm și de limbă, iubirea de muncă, solidaritatea în simțiri, în cugetări, în principii, în lupta vieții, jertfirea de sine și abnegațiunea, aduse toate, în mîsură posibilă, intereselor de viață ale întregului nîm.

Să imităm, să imitați în acestea pe străbuni, căci:

„Limbă, lege, lucruri sfînte
„La străbuni era!
„Ei ar plînge în morminte,
„Dacă le-am uita!“

Folosîți timpul, și completați cercul cunoștințelor și al judecării vîstre, faceți-vî datorința cîtră voi, cîtră pîrinți, cîtră națiune, cîtră știință și cultură, ca să pașiți bine edificați la palestra vieții, la atelierul de muncă, ce vî așteptă și vî se impune!

Să eșiți din timpul de studii cu minți luminate, cu inimi tari, caractere strălucite, cu brațe harnice, cu idealele frumoșe trecute în suflet, ca să pîtă fi drept cuvîntul poetului:

„Că 'n incinta Carpaților,
„Cresc paseri nădrăvane,
„Și 'n sufletul bărbaților
„Virtuțile Romane!“

Ca factori gata, eșiți în viață, nu uitați apoi nici-odată, că sîrtea literaturii și culturii române e legată de familia română. Ômeni rîsleți, aibă ei ori-ce valoare personală, cu greu vor fi centre calde și cetăți tari ale culturii și vieții române.

Vitalitatea vîstră, idealul și dorul vostru de viață, trebuie să vî institue la timpul seu, în stâlpi de familii române, adăpost puternic de cultură și viață română, căci familia română e cetatea cea tare și neînvînsă a nîmului nostru.

Vîntul, plîia și sîrele pîte întra în ea, dar' altă putere, alte curențe nedorite, — ba.

Să nu se uite un lucru natural și important. Cînd întră érna și gerul, la rîndul lor, pe plaiurile țerii, viața codrului se retrage la rădăcină și acolo așteptă primăvara. Ear' rădăcina codrului român, a poporului român, e familia română, unde mai ales astăzi trebuie să rezideze adevărată cultură, literatură, artă și viață română, în așteptarea de mult dorită a primăverii.

Drept apoteosare a vieții familiare-naționale, iată un idil adorabil la Eminescu. Fiul lui Mircea scrie nevestei sale astfel:

„De din vale de Rovine,
„Grăim, Dămnă, cătră Tine,
„Nu din gură, ci din carte,
„Că ne ești așa departe!
„Te-am ruga, dragă, ruga,
„Să 'mi trimiți prin cineva
„Ce 'i mai mândru 'n valea Ta:
„Codrul cu poenele,
„Ochii cu sprâncenele,
„Că și eu trimit-e voi,
„Ce 'i mai mândru pe la noi:
„Ostea mea cu flămurile,
„Codrul și cu ramurile,
„Coiful 'nalt cu penele,
„Ochii cu sprâncenele!
„Și să știi, că 's sănătos,
„Și mulțumind lui Cristos,
„Te sărut, Dămnă, frumos!”

Unde vă trebuie o iconă mai frumoasă, pentru 3 ideale mari ale omeniei, pentru iubirea cătră familie, nēm și Dumnezeu? Popórele cari ignorăză aceste ideale, fie-cât de mari, se apropie de cădere!

În treacă am spus datorințele mai însemnate ale tinerimii noastre. Să sperăm, că tinerii vor ajunge și vor întrece în cele bune pe bătrâni, căci vor fi sufletul viu, ce va da viață senină și caldă tuturor ținuturilor române. În fața viitorului strig deci: Sus inimile! *Trăiescă tinerimea română!*

NOUTĂȚI

La temniță. Eri, Joi, a fost inmanuat dlui T. V. Păcățian ordinul ministrului de justiție, prin care i-se face de datorință a se prezenta în 10 Septembrie n. c. înaintea inspectorului temniței de stat din Seghedin, pentru a 'și începe pedepsa de șese luni, dictată în procesul pentru „Cartea de Aur”, volumul I. Domnul Păcățian sosise tocmai de la adunarea din Baia-mare. În aceeași zi a fost inmanuată dlui Păcățian și înștiințarea că tabla regescă din Cluj a ordonat, — în urma recursului dat, — ca în pedepsa de șese luni să fie computate zilele pe cari dl Păcățian le-a petrecut în arest preventiv. Tribunalul reg. din Cluj adusese hotărîre negativă în privința acesteia.

Post de medic în Tâlmaci. Sub Nr. 5740 și cu termen până la 22 August st. n. e publicat concurs la postul de medic cercual în Tâlmaci (lângă Sibiu). Cererile concursuale sunt a se trimite la protopretorul L. Fabritius în Sibiu.

Pentru — câteva ziare de ale noastre. „Telegraful Român” are fericirea de a fi forfecat binișor prin redacțiile câtorva ziare de ale noastre, fără-ca acești redactori torfecari să indice izvorul, din care 'și provéd cu material ziarul. Am trecut până acum la ordinea zilei preste aceste „împrumutări clandestine”. Védend însă că „împrumutările” de felul acesta se practică din partea unora în mod sistematic și fără nici un scrupul, ne simțim datorii reputației ziarului nostru să avisăm pe acești colegi ai noștri la *onestitatea gazetărescă*, pentru-că munca depusă în coloanele „Telegrafului Român” e plătită din partea „Telegrafului român” și nu din partea — torfecătorilor. Indemn la scrierea acestora ni-a dat numărul 31 dto 13 August n. al unui ziaru românesc ardelean, care întră cele 6 noutăți ale sale 4 a luat din *cuvânt în cuvânt* de la noi, fără să indice izvorul. Acestea sunt: „Visita regelui Carol la Ischl”, „Abdicarea guvernului”, (la noi fuseseră entrefilet), „Sanatoriu de tuberculoși în Geógiu” și „Prognosie pentru August”. Tóte acestea sunt „împrumutate” din nr. 84 (de Marti) al ziarului nostru. Din același număr „împrumută” confratele, ca articol al doilea, vorbirea prin care dl P. Cosma a deschis adunarea de la Baia-mare, cu *introducerea* pe care „Tel. Rom.” i-o facuse. — Ei bine! Nu vi-se pare, onorabililor, că totuși e prea mult, să tai cu *forfecă* *atâta* din un singur număr al unui alt ziaru?!

Mănăstirea Agapia. Cetim în ziarele din România, că se iau tóte măsurile necesare, pentru-ca mănăstirea Agapia, distrusă de foc, să fie reconstruită. I. P. S. Sa Metropolitul Partenie al Moldovei a deschis liste de subscripțiune, pe cari însuși figurăză la locul prim cu sume însemnate, ear' ministrul de culte și instrucțiune publică încă a asemnat suma de zece mii lei pentru trebuințele mai urgente. Reconstruirea tuturor clădirilor incendiate va costa cam la două sute mii de lei, după socotela arhitecților, și va dura doi ani de zile. Deocămdată se va reconstrui deci numai biserica și locuințele necesare pentru călugărițe, rămase fără adăpost.

Avis. Domnii, cari doresc să participe la adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român”, în zilele de 27, 28 și 29 August a. c. st. n., sunt rugați a se anunța cel mult până la 23 August la presidentul comisunii de încuartirare, dl Nicolae Lazar, cand. de avocat, piața mare, Szászsebes, și a indica: pentru câte persoane doresc cuartir — la privați ori la hotel? Ear' aceia cari voesc să iee parte la banchet, să se anunțe la dl Ioan Oncescu, notariu în pensiune, Szászsebes, strada Siculorum, cel mult până la 27 August c. Pentru comitet: George Tătar, secretariu.

Permutat fără voie. În una din zilele trecute fôia oficială a publicat permutarea profesorului Ioan Gheție, de la gimnasiul românesc din Năsăud, la gimnasiul de stat, cu limba de propunere magiară, din Jászberény. Permutarea acesta s'a făcut, după cum aflăm, fără a fi fost solicitată din partea profesorului Gheție, chiar fără știrea acestuia, și a provocat surprindere mare pretutindenea, cu atât mai virtos, că permutatul era considerat ca singurul profesor de la gimnasiul din Năsăud, pe care guvernul l'ar pute accepta de director al gimnasiului, post de atâta vreme neimplinit, tocmai din cauza acesta. Să nu însemne ôre permutarea profesorului Gheție o schimbare de front în atitudinea de până acum a guvernului față de gimnasiul din Năsăud??...

Post de învățătoriu. Pentru copiii lucrătorilor de la fabrica de lemnărie din Brezoiu (România) se caută un învățătoriu bun, care să știe propune în limba română, germană și magiară. Postul e de ocupat cu ziua de 15 Septembrie n. c. Ofertele, cu precizarea salariului cerut, sunt a se adresa direcțiunii societății „Lotru” din Brezoiu, Județul Vâlcea, în România.

Pentru „Gott erhalte”. Capela regimentului de infanterie Nr. 62 cântă Duminecă în bereria Schelltau din Viena, având în program și poutpourri-ul „Visul rezervistului”, în care e intercalată și melodia imnului popular „Gott erhalte” (Dămnă ține și protege), atât de urgisit din partea Magiarilor. Capela a cântat „Visul” cu omiterea imnului, ceea-ce a provocat resens mare în publicul vienez, din rëndurile căruia s'au ridicat doi inși și întră aprobările sgomotóse ale publicului au pretins imnul. La acesta capela, în frunte cu dirigentul ei, a părăsit localul. Contra dirigentului capelei comanda regimentului a introdus cercetare. De observat, că dirigentul — cum spune „Egyetértés” — e magiar, se chiamă Pihl Henrik.

Foc în Baia-mare. Marti, după ce au plecat ôșpeții adunării generale a Asociațiunii, s'a escat în Baia-mare un incendiu, care a distrus 12 case. Focul numai cu mari eforturi a putut fi localizat.

Prescripția dării militare. În ședința comisunii administrative a comitatului Hont s'a adus în cauza prescripției dării militare hotărîre, că restanțele de dare militară sunt a se considera ca trecute în prescripție după timp de trei ani. A nume, directorul de finanțe cerea, ca lui Bucher Ferencz, care de 16 ani e în restanță cu darea militară, să i-se impună a solvi restanțele de pe 10 ani. Față cu acesta un membru al comisunii a propus, ca numai pe trei ani din urmă să se incasseze de la respectivul restanțier darea, deôre-ce restanțele de pe ceilalți ani trebuie considerate ca trecute în prescripție. Cu majoritate de 2 voturi (5 contra 7) comisunea a hotărît apoi, că Bucher numai restanțele de pe cei trei ani din urmă e obligat a le solvi.

Nenorocire mare în Paris. Pe linia trenului ce circulează în Paris pe sub pământ s'a aprins Luni sêra un vagon gol, care ajuns în clipa aceea de un alt tren plin cu călători, dintre acestia au murit asfixiați de fumul și căldura produsă prin focul vagonului optzeci și doi, anume 61 bărbați, 17 femei și 4 copii. Tel-grame date Marti dimineța spun însă, că numărul cadavrelor transportate la morgă e nouzeci și doi.

Nou tren de persoane pe linia Hațeg. Cu începere de la 15 August st. n. trenul de povară nr. 9369 va circula zilnic întră stațiune Piski și Váralja-Hátszeg, făcând serviciu și de transport de persoane. Planul circulațiunii e următorul: Plécă din Váralja-Hátszeg la 11 ore 11 m. înainte de amiază; de la Murș Bretea (halta de încărcat) la 11-32 (se oprește aci numai dacă se anunță călători); de la Ruși la 11-47; de la Kalán-Zeyktaiva (Calan-Streiu) la 12-01 după amiază; de la Kalántúrdó halta nr. 8 (Băile Calanului, la 12-09 (se oprește numai dacă se anunță călători); de la Băcia la 12-32, și sosește la Piski la 12 ore 43 minute.

Repatriarea sêcuilor. Ordinul ministrului ung. de agricultură, dat în cauza colonisărilor, a făcut mare bucurie întră sêcii emigrați în România, — cel puțin așa e informat din Pitești ziarul „Magyarország”. Conform acestei informațiuni sêcii de acolo vor ține acuși un meeting, în care vor alege un comitet de executivă, care în scopul repatrierii sêcuilor emigrați în România să între în înțelegere cu comisariul guvernial al „chestiei sêcuiești”. Deocămdată doresc să se repatrieze cincizeci familii.

Epilogul catastrofei de la Bilek. În luna trecută 23 soldați din regimentul de infanterie nr. 12, staționat în Hertegovina, în cursul unui marș pe năduf mare au murit de insolatie (sóre sec). Casul a produs mare senzație. Ziarele din Budapesta înfierând în termeni cât se pôte de aspri „barbaria” comandanților, cereau satisfacție pentru vieșle asfel perdute. (Regimentul e recrutat din jurul Comornului, deci e unguresc). S'au făcut și în dietă interpelări în cauză. Acum dosariul afacerii e încheiat. Fôia oficială a armatei („Armee-Verordnungsblatt”) publică în numărul de Marti, că M. Sa a dispus pensionarea general-majorului Alfons Dragoni de Rabenhorst, comandantul brigadei de munte nr. 6, a colonelului Stefan Török de Telekes, comandantul regimentului de infanterie nr. 12, a colonelului Albert Grünzweig de Eichensteg, colonel al regimentului amintit mai sus, și a altor câtorva oficeri, din a căror vină a urmat nenorocirea de la Bilek.

Nevinovat. Poetul Ludovic Daus din București fusese arestat, pe motivul, că în calitate de portărel la tribunal și-a însușit bani publici. În urma interogațiilor ce s'au luat și în urma fasiunilor martorilor ascultați, judecătorul de instrucție s'a convins însă că omul e nevinovat, și că defraudările cu cari era acuzat, nu el, ci subalternul seu, Nae Popescu le-a sevêșit. Daus a fost pus deci în libertate, ear' Nae Popescu a fost arestat.

În sezonul culegerii pómelor este de interes a recomanda atențiunii onoratului public un nou mijloc practic, ciocolada de tanin, care are efect minunat contra urdinării. E cu totul nesticăcios, fôrte gustos și se ia deci cu înlesnire atât de vêrstnicii, cât și de cei mai jingăși copilași. — Se capetă în fie-care apotecă. Bucata 40 bani. A se vedé inseratul de pe pagina următoare.

Neasămănat efect are crucea dublă electro-magnetică nr. 86,967 R. B., inventată de dl Albert Müller (Budapesta, V., Vadász u. 42/V) și rezultatele la cari se ajung prin folosirea ei produc minune. Ca dovadă despre acesta servește și următoarea scrisóre: Stimate dle Müller! Îți aduc cea mai adâncă mulțămă pentru bunătatea ce ai avut-o față cu mine, trimițându-mi în două rënduri câte-o cruce electro magnetică. Fără ori-ce lingușire afirm, că în amândouă casurile crucea a avut cel mai bun rezultat. De atunci atât eu cât și sêrmanii mei bolnavi îți păstrăm cea mai adâncă recunoștință, pentru bunătatea dtale. Te rog deci de nou a 'mi trimite un aparat, pe sêma unei biate femei bolnave. Repețindu-mi rugarea, rămân, Komárom, la s. Petru (6 Aug.) 1902, cu distinsă stimă, Juhász István, capelan.

Cărți și reviste.

„Despre testament, espicarea articolului de lege XVI. din anul 1876”, de Dr. Valer Moldovan. Sub titlul acesta a apărut acum de curând broșura a 6-a din „Biblioteca populară” a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, îmbogățind cu o bună carte publicațiunile populare ale Asociațiunii. În formatul obicinuit al broșurilor acestei biblioteci populare (8° mic), pe estensiune de 80 pagine, carticica „Despre testament” are următorul cuprins: Introducere (despre testamente în general), apoi: despre testament și contract de moștenire în general; de câte feluri sunt testamentele?; cine are drept să 'și facă testament?; testamentul privat, făcut în scris; despre martori; despre testamentele verbale; despre testamentele privilegiate; despre testamentele private depuse la notariul public; despre testamentele publice; despre testamentele comune și contractele de moștenire; cum se pôte strica un testament?; câteva exemple din diferitele feluri de testamente.

Carticica acesta costă 30 fileri și se pôte procura de la biroul Asociațiunii (Sibiu, strada morii nr. 8).

Notă oficială.

Atragem atențiunea onoratelor oficii și epitropii parohiale, că termenul statorit prin circulariul din 3/16 Maiu nr. 4254 Epitr. referitor la administrarea taxelor sideoxiale restante, cătră cassa archidieceșană, — a expirat, drept ce în interesul ordinei și bunei administrațiuni se impune achitarea chiar și pentru evitarea neajunsurilor împreunate cu incassarea prin alte organe, abstrăgând de la spesele ce se fac.

Pentru oierii noștri.

— Invitare. —

Proprietarii de oi de pe teritoriul comitatului nostru sunt poțitiți la întrunirea ce se va ține Duminecă la 16 August n. c. (orele de înainte de amiază) în comuna Seliște.

Scopul întrunirii este statorirea proiectului de statute a unei tovărășii de oieri, din care să facă parte toți oierii noștri din comitat, ear' scopul mai de aproape al acesteia este: propășirea în ale economiei oilor, cum și a negoțului de lână etc., prin nobilitarea rasei indigene de oi, prin valorisarea în tovrășie a lânei, acordarea de împrumuturi și avansuri bănești la membri, prin luarea de pășuni în arêndă, producerea de brânzeturi etc. Sibiu, 13 August n. 1903.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”

Dem. Comșa,
president.

Vic. Tordășianu,
secretariu.

Din public.*)

Dare de sêmă și mulțămă publică.

„Reuniunea română de cântări din Orăștie” a binevoit a da în ziua de Sf. Ilie (2 August n.) 1903 un concert la scâlăile din Fșredeu, al cărui venit curat a fost destinat pentru bisericile din Feredu și Gelmar.

Resultatul moral al concertului l'a constatat număróșul și alesul public present prin furtunóșele aplause, provocate de prestațiunile corului compus în mare majoritate din țărani, care cor a trebuit să biseze aproape tóte piesele.

Mulțumind din inimă tinerei reuniuni și bravului ei conducătoriu, dlui învățătoriu Ioan Branga, pentru marinimia cu care a ostenit în favorul bisericilor noastre lipsite, constatăm, că venitul brut cu ocaziunea concertului și petrecerii ce a urmat, a fost de 358 cor. 64 bani, ear' cheltuielile au fost de 200 cor. 34 bani, resultând venit curat de 158 cor. 30 bani, care s'a împarțit în părți egale (à 79 cor. 15 bani) bisericilor din Feredu și Gelmar.

Preste prețul de înțrare de 1 cor. 30 bani au binevoit a suprasolvi:

Dnii: Ioan Papiu, protopop, Sibiu, 10 cor.; Dr. Ioan Margita, adv., Geógiu, Ioan I. Vuleu, comerciant, Orăștie, câte 8 cor. 70 bani; Richard Hofbauer, proprietar, Geógiu, 5 cor.; Simion Mihai, student, 3 cor. 70 bani; Nicolae Mihăilă, proprietariu, Vinerea, și Ioan Iancu, preot, Turdaș, câte 3 cor. 40 bani; dna Ana Adamovici, Bobâlna, 3 cor. 50 bani; Procopiu Heilea, notariu, Cugir, 2 cor. 80 bani; Virgil Vlad, Orăștie, 3 cor.; Fekete Károly, protopretor, Geógiu, 2 cor. 70 bani; Iosif Indrieș, proprietariu, Băcăint, 2 cor. 40 bani; Vasile Domșa, protopresbiter, Orăștie, 2 cor. 10 bani; Ioan Găzdău, preot, Homorod, 2 cor.; Elisa Cismaș, Gelmar, 1 cor. 50 bani; David Reisner, Geógiu, Petru Truca, notariu, Romoșel, Ruszuly Imre, executor, Geógiu, Bărcăș Lajos, Dr. V. Bologa, director, Sibiu, George Burzan, câte 1 cor. 40 bani; Avram Dubleș, învățătoriu, Romoșel, 1 cor. 10 bani; G. Muntean, director, Blaj, Candin Cristea, notariu, Bozeș, și Ioan Hertă, măestru zidariu, Orăștie, câte 1 cor.; A. Roșu, 90 bani; Salamon Andor, Bercsényi Sándor, Spál János, Maiorul Czako K., Sándor Lajos, Ringler Jenő, Fried Eszkelesz, Rónay-Hatæg, Dr. Fongách Béla, Dr. Mendel Márkusz, Emanuel Beșă, Duma, Em. Maxim, notariu, Maximilian Grecu, câte 70 bani; Iosif Bogdan, 50 bani; Octavian Săbău, Ioan Moșă, căpitan Banciu, Petru Dămian, Iosif Hanceș, Vasile Botean, câte 40 bani; X, 20 bani; Nicolae Șinca, Adam Basarabă, câte 10 bani; capela lui Gogi din Orăștie 10 cor.

Primescă marinimoșii donatori cele mai sincere mulțămite.

Gelmar—Feredu, 9 August n. 1903.

Ioan Popovici
paroh în Gelmar.

Daniil Pop
adm. par. în Feredu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primește răspunderea.

Nr. 394/1903

[188] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Zarand, se descrie prin această concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Blăseni-plaiu și -sat, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne.
 2. Trestia—Selisce, învățătoriu ambulant. Salariu anual 600 cor. cuartir și lemne.
 3. Grohot, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne.
 4. Bulzescii-de-sus și -de-jos, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne.
- Aspiranții la aceste posturi au a se așterne cererile lor înscrise conform normelor din vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Zarand. Brad, în 28 Iulie 1903.

Georgiu Păreș
adm. prot.

Nr. 453 1903.

[190] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Dobra, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bătrina, un post de învățătoriu, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.
2. Lăpușul-inferior—Ohaba, un post de învățătoriu ambulant, salariu 600 cor., cuartir și lemne.
3. Fintoag, un post de învățătoriu, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Cererile de concurs, înscrise conform normelor în vigoare, sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral, în termenul indicat.

Oficiul protopresbiteral Dobra în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, 30 Iulie 1903.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 887 1903.

[169] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Giurcuța-de-jos cu filia Giurcuța-de-sus, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat, despre cari concurenții și pot lua informațiune de la subscrisul. Concurenții au a se așterne suplicile subsemnatului oficiu, până la termenul sus indicat, fiind înscrise în sensul normelor în vigoare, și a se înfățișa înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă sau sâmbătă, pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial. Cluj, 7 Iulie 1903.

Tulliu Roșescu
protopresbiter.

Pentru domnii preoți!

De la Librăria archidiececană se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu părăți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 foi.

Preț 6-60 cor., + porto postal 80 fil.

In Septembrie începe un

nou curs

pentru desen de croială, pregătire de haine, cusătură de albituri, împletire cu fuscioare (= Klöppeln), brodare cu aur, cu alb și cu diferite colori, și pentru pregătirea de ori-ce lucrări de mână moderne.

Instrucțiunea se poate face în toate trei limbile ferii.

[189] 1—3

Se primesc domnișore și cu înțelegă înțelegerea.

Maria și Hermina Lurz
Sibiu

strada măcelarilor 6, parter.

Nr. 814 1903

[171] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Orăștie, prin această se descrie concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Balomir, un post de învățătoriu sau învățător, pentru instruirea elevilor din des-părțământurile IV, V și VI, salariu anual 600 cor. în rate lunare anticipative din repartitie de la popor, cuartir liber sau 20 cor. relut, și un stângin de lemne.
2. Gelmar, salariu 600 cor., din care 360 cor. ajutoriu de la stat, restul din repartitie, cuartir, grădină și lemne de foc.
3. Glod, salariu 600 cor., din care 200 cor. de la comuna Nădăștia, cuartir și lemne de foc.
4. Geogiul-de-jos-joseni, salariu 600 cor., din care 300 cor. de la comuna Geogiul-de-jos-suseni, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.
5. Mermezău, salariu 600 cor., cuartir în edificiul școlii și 4 m. lemne de foc aduse la școală.
6. Mada, salariu 600 cor., cuartir liber și lemne de foc.
7. Homorod-suseni, școală comună cu Homorod-joseni, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.
8. Poiana, școală comună cu Valea-epei și Fechereu, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Salariile se încasează din repartitie de la popor.

Recurenții, cari pe lângă plata din concurs, ar mai face pretensiuni și la cuincuenale, după anii serviți în alte comtne, au să și espună aceea pretensiuni în petițiunile lor de concurs, pentru-ca comunele să se știe orienta la alegere.

Învățătorii aleși sunt obligați a instrua elevii în școală de repetițiune și de pomărit, a înveta cântările bisericești și a cânta cu ei în biserică. Cei cari vor dovedi că sunt apți de a instrua în cor, vor fi preferiți.

Refectanții la vre-unul din aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în comuna respectivă spre a și arăta desteritatea în cântările bisericești și tipic.

Concursurile instruite prescrierilor din vigoare au a se așterne în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Orăștie în conțelegere cu comitetele parohiale.

Orăștie, 10 Iulie 1903.

Vasile Domșa
protopresbiter.

P. T.

Am onore a anunța, că

Magazinul de încălțăminte

aflător în Sibiu, strada Cismădiei 11 (Hotelul Neurhrer, în drapta de la intrare) sub firma M. Bachholzky's Nachfolger Weiss & Schlesinger, prin cumpărare a trecut în proprietatea mea și că îl voi conduce mai departe sub firma improprietărită la tribunalul comercial:

Victor Dressnandt.

Totodată îmi permit a face cunoscut, că mi-am provădit magazinul meu cu marfa nouă în ghet pentru domni, dame și copii, de tot soiul, și că în urma unei cumpărări favorabile cu bani gata, mă află în poziție de a mă pute pune la culmea ori-cărei concurențe.

Cu rugarea respectuoasă de a acorda înțepri. derii mele deplină încredere, mă recomând,

cu distinsă stimă

141 [5—5] Victor Dressnandt.

Nr. 287 1903.

[184] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu de la școală rom. gr. or. din parochia Jibert, tractul protopresbiteral Cohalm, se descrie concurs cu termen de 30 zile în urma venerabilei ordinațiuni consistoriale cu nr. 7235 școl., din oficiu.

Emolumentele: 400 cor. de la popor, și 200 cor. de la stat.

Refectanții să și așternă petițiunile în regulă la oficiul protopresbiteral concernent. Cohalm, în 23 Iulie, 1903.

Nicolae D. Mircea
protopop.

Nr. 272/1903.

[160] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători, în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Cohalmului, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Crihalma, cu salariu anual de 600 corone, prin repartitie de la popor, cuartir și lemne de foc.
2. Mucundorf, salariu anual 600 cor.

Cei aleși la aceste posturi vor fi datori a conduce școlarii în Dumineci și sâmbători la biserică, având a cânta cu ei la sf. liturgie.

Cererile instruite conform normelor se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Cohalm, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Cohalm, în 8 Iulie 1903.

Nicolae D. Mircea
protopresbiter.

Cartea consilierului de medicină Dr. Müller, apărută deja în a 40-a ediție, care tratează despre

Conturbările în sistemul nervos și secusal

Ciocolada de tanin
a lui Sztraka
are efect excelent la copii și la vârstnici
contra urdinării
Prețul 40 fileri
Se capătă în fie-care apotecă.
[166] 4—8

Nr. 715.

[182] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu din parochia Cristig, tractul protopresbiteral Turda, se descrie concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: salariu 600 cor., parte din repartitie, parte din folosirea eventuală esarândarea unor pământuri; cuartir în natură și grădină.

Alesul va provede și cantoratul.

Cererile instruite în regulă să se așternă în termenul deschis subsemnatului oficiu, de la care se pot lua și informațiuni mai speciale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Turda în conțelegere cu comitetul parochial.

Turda, 20 Iulie 1903.

Jovian Murășian
protopresbiter.

Veritabilul lac Christoph
vâpsală de podine.

DAUERHAFT, GERUCHLOS
Veritabilul
SOFORT TROCKNEND
Iac Christoph
DER ECHE
Christoph-Lack
IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN.

face cu puțință a unge podinele fără de a deranja odile, fiind-că se evită mirosul neplăcut, propriu colorii și lacului de oleu, care se evită însoț și e lipicios. Folosirea e atât de simplă, în cât ori-cine poate unge podinele, cari se pot șterge cu rize umede, fără să perdă lucrul. — Se acosebesc:

Iac lucitor colorat de podine,
brun-gălbui și brun-mahagoni, care acopere ca oleul și dă luciu: deci folosibil deopotrivă la podine noi și vechi. Acopere pe deplin pete vechi, vâpsăla anterioară, etc. și

Iac lucitor curat (necolorat)
pentru podine noi și parchete, care dă numai luciu. Mai cu seamă pentru parchete și podine de tot nou, unde deja cu colorii de oleu. Dă numai luciu și nu ascunde modelul lemnului.

Colii postali circa 35 m. patr. (2 odii mijlocii) fl. 5-90 v. a.
In toate orasele unde sunt depozite, comanda directă vor fi transmise acestora; vâpsiri de model și prospecte gratis și franco. La cumpărare este a se lua soma precis la firmă și marca firmei, fiind-că acest fabricat existent din 1850 se imităză multipli și se falsifică, în cât se pune în comerț o marfă slabă, care nu corespunde scopului.

Francisc Christoph
inventator, singurul fabricant al veritabilului lac lucitor de podine.
Praga-K. Berlin, NW.
Sibiu: W. Gustav Simonis. Brașov: H. Zintz.
Orăștie: Kercsed G. Făgăraș: J. Jaros.
Medias: Martin Schemmel.
[182] 6—16

VINETELA

Mai bună la albituri!

— Sub scutul legilor. —

Vinetela cea mai plăcută în spalătorii și gospodării.

Eftină și neîntrecută.

1 sticlă mică de 24 fl. ajunge la 10 spalături. — 1 sticlă mare costă 1-60 cor., 1/2 sticlă 1 cor. Se capătă pretutindenea! Să ne ferim de imitațiuni!

Singurii producători:

URANOS

FRATII HOCHSINGER, fabrică chimică

BUDAPESTA
VI, str. Rozsa 85.

[116] 6—16